

LIDIA FIEJDASZ–BUCZEK
Katedra Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
e-mail: fiejda@kul.pl

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
„SPRAWY KANONIZACYJNE PO «SANCTORUM MATER»
– 10 LAT DOŚWIADCZEŃ”
Lublin, 8 listopada 2017 roku

DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rnp.2018.28.1-12>

Z okazji 10 lat obowiązywania instrukcji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych *Sanctorum Mater* o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych [AAS 99 (2007), s. 465-517; „Communicationes” 39 (2007), nr 2, s. 221-268], Katedra Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych Wydziału Prawa, Prawa Kanonizacyjnego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II dnia 8 listopada 2017 r. zorganizowała międzynarodową konferencję naukową. Drugim powodem zaproszenia do udziału w niej postulatorów, członków trybunałów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych oraz tych wszystkich, którzy będą takie procesy rozpoczynać była szczególnie aktywność normatywna Stolicy Apostolskiej w latach 2016-2017 w sprawach kanonizacyjnych. Myśl tę, we wprowadzeniu do konferencji rozwinęła dr Lidia Fiejdasz-Buczek, adiunkt Katedry Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych oraz organizator spotkania. Zauważyła, że „w niespełna półtora roku papież Franciszek i Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych ogłosili trzy nowe akty normatywne nowelizujące obowiązujące prawo kanonizacyjne, ponadto Kongregacja wydała kilka wewnętrznych dokumentów m.in. dla powodów i postulatorów spraw, zaś kolejne wkrótce zostaną ogłoszone”. Przypomniała cele wydania instrukcji *Sanctorum Mater* zaznaczając, „że spotykamy się, by spoglądać na nią z perspektywy 10 lat jej stosowania, przez pryzmat dwóch różnych pontyfikatów, papieża Benedykta i Franciszka”. Kończąc uzasadniła tematy wystąpień prelegentów oraz zaprezentowała monografię uwzględniającą wspomniane nowelizacje pt. *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii*, Lublin 2017, ss. 348, autorstwa H. Misztala i L. Fiejdasz-Buczek.

Dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL, dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonizacyjnego i Administracji KUL witał gości w mieście, które w tym roku świętuje jubileusz 700-

lecia lokacji na prawie magdeburskim oraz w miejscu, w którym 100 lat temu ks. Idzi Radziszewski założył Uniwersytet Lubelski. Jak podkreślił, Lublin – o czym stanowi jego logo – jest miastem inspiracji, nie tylko kulturowych, ale także duchowych. Tutaj wzrastali do świętości lubelscy męczennicy czczeni w grupie 108 Męczenników II wojny światowej. Dziedzictwo zaś ks. Idziego Radziszewskiego w murach Uniwersytetu kontynuowali: kard. Karol Wojtyła, czcigodny Sługa Boży kard. Stefan Wyszyński (Wielki Kanclerz KUL) oraz rektorzy KUL, a dzisiaj Słudzy Boży Jacek Woroniecki i Wincenty Granat. Studentem i wykładowcą KUL był ks. Franciszek Błachnicki (dzisiaj Czcigodny Sługa Boży). Wśród absolwentów i studentów KUL jest 8 błogosławionych. Procesy beatyfikacyjne trzech są w toku. Dziekan Wydziału wyraził także przekonanie, że „KUL jest najodpowiedniejszym miejscem do zdobywania wiedzy w zakresie prowadzenia spraw kanonizacyjnych. Katedra ma bogatą tradycję i znaczący wkład naukowy w rozwój tej nauki”. Jakże nie wspomnieć o naszym emerytowanym ks. prof. Henryku Misztalu, który w historię naszego Uniwersytetu wpisał się jako znakomity profesor i dydaktyk. Na zakończenie pogratulował organizatorom zorganizowania konferencji, zaś uczestnikom życzył udanych obrad.

Pierwszej sesji przewodniczył prof. dr hab. Wiesław Bar OFMConv, kierownik Katedry Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych. Zapraszając prelegentów do stołu prezydialnego, zaprezentował ich sylwetki naukowe.

Pierwszy wystąpił ks. dr hab. Tadeusz Syczewski, prof. KUL, Kierownik Katedry Kościelnego Prawa Małżeńskiego i Rodzinnego na WPPKiA KUL oraz Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Drohiczynie. W referacie zatytułowanym „Patronaty świętych i błogosławionych w Kościele łacińskim” omówił m.in. podstawy teologiczne i prawne ich kultu, zasady wprowadzania świętych do *Ogólnego Kalendarza Rzymskiego* oraz zasady dotyczące wpisywania świętych i błogosławionych do kalendarza liturgicznego. Wyjaśnił, w jaki sposób można starać się o ustanowienie świętych patronami kościołów, województw, powiatów, miast, większych terytoriów oraz rodzin zakonnych.

Dnia 10 marca 2016 r. Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych wydała normy dotyczące finansowania spraw kanonizacyjnych. Zastąpiły one poprzednie obowiązujące od 20 sierpnia 1983 r. oraz znowelizowały postanowienia ustawodawstwa szczególnego w tym zakresie. Szczegółowo nowe regulacje i ich znaczenie omówił ks. dr Andrzej Scaber, główny referent spraw kanonizacyjnych Archidiecezji Krakowskiej oraz delegat biskupi w kilkudziesięciu procesach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych. Podkreślił, że normy zostały wprowadzone *ad experimentum* i będą obowiązywać do 2019 r. Zasadniczą zmianą jest to, że postulator nie administruje już funduszami przeznaczonymi na prowadzenie sprawy, ale powód sprawy po przyjęciu przez biskupa *suplex libellus*, ustanawia fundusz sprawy. Zarządza nim administrator funduszu mianowany przez powoda sprawy za zgodą biskupa diecezjalnego. Omawiając koszty postępowania w fazie rzymskiej, Prelegent zauważył potrzebę wypracowania wspólnych norm (dla diecezji, instytutów życia konsekrowanego, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz innych powodów) w zakresie finansowania spraw kanonizacyjnych w Polsce, bowiem „w większości dochodzeń diecezjalnych sprawa opiera się na intuicji i cnotcie sprawiedliwości”. Korzystne byłoby także opracowanie jednego

taryfikatora dla spraw znajdujących się w fazie diecezjalnej, dzięki czemu koszty postępowania w całej Polsce byłyby ujednoczone.

Dr L. Fiejdasz-Buczek porównując obowiązujący Regulamin Konsulty Medycznej z 23 września 2016 r. z regulaminami konsulty wydawanymi od 1948 r. oraz z ustawodawstwem szczególnym Jana Pawła II w sprawach kanonizacyjnych, wskazała na punkty zbieżne w orzekaniu o nadzwyczajności zjawiska przedstawianego jako cud, a także omówiła nowości w obowiązującym regulaminie. Scharakteryzowała także procedurę dowodzenia domniemanego cudu w fazie rzymskiej sprawy.

Kolejny prelegent, prof. dr Marek Ingot SJ, dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Kościoła na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie oraz historyk konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, przedstawił temat pt. „Ofiarowanie życia według *motu proprio* papieża Franciszka «*Maiorem hac dilectionem*»” z 11 lipca 2017 r. Szczegółowo przybliżył słuchaczom dyskusje odbywające się w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, poprzedzające wprowadzenie nowej drogi do beatyfikacji. Omówił także warunki, które muszą być spełnione, aby tą drogą proces mógł być prowadzony. I tak, aby ofiarowane życie było „ważnym i skutecznym powodem do beatyfikacji Sługi Bożego”, należy udowodnić: a) że kandydat na ołtarze ofiarował życie w sposób wolny i dobrowolnie oraz heroicznie zaakceptował z miłości do Chrystusa śmierć pewną i w krótkim czasie; b) związek między ofiarowaniem życia a przedwczesną śmiercią; c) praktykowanie, przynajmniej w stopniu zwyczajnym, cnót chrześcijańskich przed ofiarowaniem życia, a potem aż do śmierci; d) istnienie opinii świętości i znaków, przynajmniej po śmierci; e) do beatyfikacji potrzebny jest cud, który wydarzył się po śmierci Sługi Bożego i za jego wstawiennictwem.

Z kolei dr hab. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz OCD, teolog konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych oraz rzecznik sprawiedliwości i postulator w kilkunastu procesach beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych, omówił nową strukturę *Positio*. Prelegent zauważył, że w ostatnich latach relatorzy Kongregacji, spotykając się z postulatorem lub współpracownikiem zewnętrznym rozpoczynającym pracę nad nową *Positio*, przekazują (choć nie jest to normą) pięciostronicowy tekst zatytułowany *Struttura schematica della Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*. Schemat ten nie jest dokumentem oficjalnie zatwierdzonym i promulgowanym, ale stanowi ważny punkt odniesienia w opracowaniu *positiones* i określa ich zawartość. Schematu nie należy traktować sztywno, bowiem każdy relator ma swój własny styl oraz metodologię pracy. Pomimo tych różnic, ogólny zarys i treść *Positio* są wspólne dla wszystkich przypadków.

Po pierwszej sesji odbyła się dyskusja. Dr hab. Elżbieta Szczot, prof. KUL zapytała, czy istniejące drogi do beatyfikacji i kanonizacji nie były wystarczające? Czy konieczne było wprowadzenie drogi ofiarowania życia? Prof. dr M. Ingot SJ odpowiedział, iż wydawało się jednak, że te „drogi” nie wyczerpywały wszystkich możliwych dróg świętości kanonizowanej. Wprowadzenie tej drogi jest wynikiem wieloletnich i różnorodnych konsultacji. Dr L. Fiejdasz-Buczek zapytała, czy ofiarowanie życia dotyczy wyłącznie ludzi młodych? Prof. dr M. Ingot SJ odpowiedział, że ta droga do świętości nie zależy od wieku.

Drugiej sesji przewodniczyła dr hab. E. Szczot, prof. KUL. Pierwszym prelegentem tej sesji był prof. dr hab. W. Bar OFMConv, który scharakteryzował „Kanonizacje i beatyfikacje za pontyfikatu papieża Franciszka”. Zauważył, że „okres niespełna pięciu lat nie wydaje się wystarczający dla dokonania uogólnień i zdecydowanych ocen w interesującym nas zakresie, dodatkowo wzięwszy pod uwagę fakt trwania pontyfikatu papieża Franciszka; pozwala jednak na pewne podsumowania”. Prelegent obliczył, że Franciszek, od 13 marca 2013 r., do 13 maja 2017 r., w czasie 12 ceremonii kanonizował 885 błogosławionych (872 przy 800, a nie 813 męczennikach z Otranto) oraz w przypadku pięciu osób dokonał kanonizacji równoznacznej (*canonizzazione equipollente*). Wśród kanonizowanych największą grupę stanowią męczennicy. Trzy kanonizacje odbyły się poza Rzymem (Sri Lanka, USA, Portugalia). Do końca listopada 2017 r. papież Franciszek beatyfikował 1123 osób, podczas 80 celebracji, z których 78 odbyło się poza Rzymem. Kończąc część statystyczną wystąpienia stwierdził, iż „przez lata za wielkiego promotora świętości kanonizowanej uważany był Jan Paweł II [...]. Według statystyk, Jan Paweł II kanonizował lub beatyfikował średnio ponad 5 osób miesięcznie; papież Benedykt – prawie 10, zaś Franciszek – ponad 20, licząc od daty pierwszej do ostatniej beatyfikacji i kanonizacji za pontyfikatu każdego z nich”.

Następnie, ponownie głos zabrał ks. dr A. Scaber, delegat biskupi m.in. w procesach beatyfikacyjnych Jana Pawła II, ks. Władysława Bukowińskiego, o. Rudolfa Warzechy i ks. Piotra Skargi. W referacie pt. „Trudności w stosowaniu instrukcji «Sanctorum Mater» w Archidiecezji Krakowskiej. Uwagi delegata biskupa” najpierw scharakteryzował stan spraw beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych w archidiecezji, liczbę przeprowadzonych ekshumacji oraz kanonicznego rozpoznania i zabezpieczenia doczesnych szczątków Sług Bożych oraz pomoc prawną udzielaną innym diecezjom. Następnie, do najczęstszych trudności wynikających ze stosowania instrukcji zaliczył braki w samej instrukcji: brak wyraźnego rozróżnienia pomiędzy kandydatem na ołtarze a Sługą Bożym, brak doprecyzowania liczby wicepostulatorów, brak wyjaśnienia w instrukcji, na czym polega odpowiedzialność moralna powoda. Do innych trudności zaliczył: brak jedności w odniesieniu do opinii świętości i praktykowania cnót; powierzanie roli postulatora proboszczom parafii związanej z kandydatem na ołtarze, brak stosowania zasady *ne pereant probationes*.

Ks. prof. Th Dr. Peter Šturák z Grekokatolickiego Wydziału Teologicznego Preszowskiego Uniwersytetu w Preszowie na Słowacji oraz członek Komisji Historycznej w procesie bp. Pawła Piotra Gojdiča OSBM, scharakteryzował sprawy beatyfikacyjne grekokatolików, tj. Pawła Piotra Gojdiča (1888-1960), redemptorysty o. Metoda Dominika Trčka (1886-1959) oraz bp. Vasilę Hopko (1904-1976), biskupa pomocniczego w Preszowie. P. Gojdič i M. Trčka zostali beatyfikowani przez Jana Pawła II 4 listopada 2001 r. w Rzymie, zaś V. Hopko do katalogu błogosławionych wpisał Jan Paweł II – 14 września 2003 r. w Bratysławie.

Dnia 22 lutego 2017 r. w Seulu zainaugurowano dwa procesy beatyfikacyjne łącznie 214 męczenników koreańskich. W pierwszej grupie znajdują się męczennicy z przełomu XVIII i XIX w., w drugiej zaś męczennicy XX w. O kontekście prześladowań pierwszej grupy męczenników mówił dr Jakub Teylor z Akademii Nauk o Azji Wschodniej Uniwersy-

tetu Sungkyunkwan w Seulu (Korea Południowa) w referacie zatytułowanym „Tło nawróceń i apostaz w Korei XVIII i XIX wieku”.

Ważnym wydarzeniem w życiu Kościoła Katolickiego w 2017 r. było 100-lecie objawień fatimskich oraz kanonizacja Franciszka i Hiacynty Marto, której dokonał Franciszek 13 maja 2017 r. podczas podróży apostolskiej do Portugalii. Z tej racji, ks. dr Marcin Bider, adiunkt w Katedrze Prawa na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, scharakteryzował cud udowodniony do kanonizacji dzieci z Fatimy, tj. uzdrowienie z głębokiego urazu czaszkowo-mózgowego połączonego z urazem oczodołu i gałki ocznej. Podkreślił, że biegli *ex officio* powołani przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, dokonując oceny przebytego urazu oraz przebiegu zastosowanej terapii stwierdzili, że w oparciu o aktualną wiedzę medyczną nie da się wyjaśnić w sposób racjonalny tego uzdrowienia.

Na zakończenie odbyła się dyskusja. Na pytanie z sali dotyczące możliwości beatyfikacji jezuitów w Japonii, prof. M. Inglot, odpowiedział, że brak jest w przypadku wymienionych osób kultu prywatnego i opinii łask. Dlatego rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego jest obecnie niemożliwe. Dr hab. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz OCD zwrócił uwagę na znaczenie kanonizacji pierwszej pary małżeńskiej Ludwika Martin i Marii Azelii Guérin, co nastąpiło 18 października 2015 r. Dr Lech Buczek z Katedry Nauk o Polityce WPPKiA, zapytał dra Jakuba Teylora, czy na pewno Koreańczycy z frakcji Bugin (także Puk-in) porzucali konfucjanizm i godzili się na okrutne prześladowania i drastyczne tortury tylko z powodu głodu wiedzy? Jestem przekonany, mówił – że chodziło o głębszą motywację, o motywację wiary. Z kolei dr L. Fiejdasz-Buczek ustosunkowując się do niektórych tez referatu dra J. Teylora zauważyła, że jego obecność w Komisji Historycznej sprawy 214 męczenników koreańskich byłaby bardzo pożyteczna.

Zamykając konferencję ks. dr hab. Ambroży Skorupa, prof. KUL, Dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego powiedział m.in., że przesłanie świętości i jej aktualność przeżywalimy na sposób europejski, azjatycki, latynoamerykański i misyjny. Dlatego bardzo wartościowe, celowe i ważne było podjęcie tematyki z zakresu prawa kanonizacyjnego i przeanalizowanie zmian, które w latach 2007-2017 wprowadzili papieże Benedykt XVI i Franciszek.

Konferencja zgromadziła ponad 100 osób z całej Polski: postulatorów, członków trybunałów kanonizacyjnych, sądów kościelnych oraz innych, którzy z różnych racji zainteresowani są świętością kanonizowaną.